

IJsvogel en grote gele kwikstaart als broedvogel op RWZI Huizen?

Eind 2012 is een broedplaats gecreëerd boven de wateruitloop van de RWZI in Huizen. In de ronde buis van die uitloop is een nestkast voor de grote gele kwikstaart aangebracht. De vraag is nu hoe beide soorten hierop zullen reageren.

Jelle Harder

Landschap Noord-Holland is, in overleg met Waternet en de gemeente Huizen, druk bezig met het voorbereiden van een natuurproject op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Dat project bestaat uit een aantal onderdelen. Er wordt een kunstwand voor oeverwaluwen gebouwd en een vleermuiskelder aangelegd. Ook de aanleg van een broedplaats voor de ijsvogels en nestkasten voor de grote gele kwikstaart horen bij het natuurproject. Met veel subsidie van diverse kanten moet het gehele project in 2013 gereed komen. Een van de fondsen waar het geld vandaan komt is het Dineke Sluijters Vogelfonds van de Vogelwerkgroep. Dit fonds kon begin 2012 de eerste bedragen toezeggen voor vogelprojecten binnen het werkgebied.

Grote gele kwikstaart

Zo was er ook wat geld gevraagd om een viertal nestkasten voor de grote gele kwikstaart aan te kopen en te plaatsen. De plekken waar dat volgens planning is gebeurd zijn twee kasten op de RWZI Huizen en één bij de RWZI Blaricum. Eigenlijk zouden hier twee kasten komen maar uiteindelijk is de vierde kast gemonteerd bij een duiker in de Gooyergracht.

Grote gele kwikstaart Foto: Bert Roelofs

Bij de RWZI Huizen en Blaricum en langs de gehele Gooyergracht zijn buiten het broedseizoen vrijwel altijd grote gele kwikstaarten aanwezig. Deze vogels voelen

zich heel prettig bij het daar stromende water met hier en daar een stenige ondergrond. Ze zoeken er hun voedsel tussen de stenen en langs de oevers.

Een broedgeval is in deze regio echter nog nooit vastgesteld. Waar het de grote gele kwikstaart aan ontbreekt zijn geschikte nestplaatsen nabij die voedselplekken. De soort neemt vanaf circa 1990 landelijk in aantal toe en ook blijkt het verspreidingsgebied zich steeds meer westwaarts uit te breiden. Door deze ontwikkelingen werd het plan opgevat de condities voor het broeden te verbeteren. Hopelijk vinden de kwikstaarten de kasten acceptabel en kunnen we vandaag of morgen het eerste broedgeval vaststellen.

IJsvogel Foto: Jeroen Stel

IJsvogel

Dan is er in Huizen de ijsvogel die op heel veel momenten te zien of te horen is nabij de uitwatering van het gezuiverde water van RWZI en nabij de eilandjes westelijk van de Oude Haven. Een paar jaar geleden was er nog een natuurlijke broedplek aan de oostoever van de Oude Haven. Door havenuitbreiding is die verloren gegaan. Ter compensatie werd door de gemeente een andere broedwand aangelegd, maar deze voldoet niet. Gevolg is dat voor en na het broedseizoen er wel regelmatig een ijsvogel wordt gespot, maar broeden niet meer mogelijk is. Er is gewoon geen geschikte kale steile oever zonder begroeiing ervoor.

Met de plaatsing van een opvallende nestkast ontstaat een nieuwe kans voor deze soort. Het is wel een soort experiment als je ziet hoe de kast op de locatie is aangebracht. De kast staat op een betonnen richel, waarvan de bovenkant circa 230 cm boven het water is. De ingang van de kast zit daar nog 35 cm boven. De totale hoogte van de nestingang boven het water -265 cm-, is niet vaak aan te treffen in ons land.

Het experiment kent nog een extra puntje. In de nestkast is een kunstnest van houtbeton aangebracht. Die is deels opgevuld met licht lemige grond. De ijsvogels kunnen hierin nog naar hartenlust wat graafwerk doen en de nestkamer verbeteren.

Op het dak van de nestkast zijn takken aangebracht en naast de kast enkele struikjes geplant. Zo wordt wat meer het beeld van bomen en struiken bij een nestplek versterkt. Op korte afstand van de nestkast is een grote dikke aanvliegtak aangebracht.

Gezien alle maatregelen kunnen de ijsvogels straks weer in Huizen gaan broeden. Een

opvallend moment: Terwijl de kast er nog maar net stond ontdekte Peter de Peuter van Waternet op 5 december al een ijsvogel. Sterker nog, de vogel kwam uit de nestkast gevlogen!

Ijsvogels hebben de afgelopen jaren grote verliezen geleden door de strenge winters. Wanneer er langdurig ijs is kunnen deze viseters onvoldoende voedsel vangen; ze leggen het loodje. In 2011 waren er nog 25 paar, maar in 2012 telde de regio Gooi en Vechtstreek slechts 9 paar ijsvogels. Nu maar afwachten wat het broedseizoen van 2013 brengt. In ieder geval heeft een ijsvogel de nieuwe behuizing al ontdekt.

Dank

De medewerking van Waternet maakte het mogelijk deze nieuwe broedplaatsen te creëren. Dankzij Dick Jonkers, Huub Casander en Iris Grob, die veel hulp verleenden bij de plaatsing is ook dat allemaal gelukt. Allen heel veel dank.

Geïnteresseerden die behulpzaam willen zijn bij de monitoring en onderhoud van de kasten voor de grote gele kwikstaart langs de Gooyergracht kunnen dat aan mij melden. Ook voor onderhoud en monitoring van de nog aan te leggen zwaluwwand zijn vrijwilligers welkom.
(jelleharder@hetnet.nl 035-6937858)

Ijsvogelnestkast boven wateruitloop. In de buis een nestkast voor de grote gele kwikstaart. (foto: Jelle Harder)